

4 havo Algemeen Economie Markt: markt vormen en markt falen Domein D (herfst-kerst)

Verwondersessie
1.1 Een perfecte markt
1.2 De enige aanbieder Week 3

Verwondersessie
1.3 Onderscheiden v/d concurrent
1.4 Veel verschillende concurrenten Week 4

Verwondersessie
2.1 Consumenten- en producentensurplus
2.2 De overheid grijpt in Week 5

Verwondersessie
2.3 De overheid stuurt
2.4 Verplichte context: arbeidsmarkt Week 6

Verwondersessie
Herhaling
1.1, 1.2, 1.3, 1.4
2.1, 2.2, 2.3, 2.4 Week 7

- 1.1 Vraag in de markt** Workshop Leren en oefenen ✓
- Markt vormen en kenmerken volkomen concurrentie – 1,2,3,4,5,6 en herh. 1
  - Het tot stand komen van de prijs van individuele producent (volk. concurrentie) – 7,8,9 en herh.2
  - Maximale winst tekenen voor producent op een markt volkomen concurrentie – 10,11 en herh.
  - Alle leerdoelen 1.1 – integratieopdracht 12,13
  - 1.2 Vraag verandert** Workshop Leren en oefenen ✓
  - Kenmerken Monopolie – 14,15,16 en herh.1
  - Maximale winst en omzet berekenen Monopolist – 17,18,19,20,21,22,23 en herh. 2,3
  - Alle leerdoelen 1.2 – integratieopdracht 26

- 2.1 Aanbod in de markt** Workshop Leren en oefenen ✓
- Consumenten streven naar maximale consumenten surplus – 1,2,herh.1
  - Consumentensurplus berekenen, tekenen en aflezen – 3,4,5, herh. 2
  - Producenten streven naar maximale Producentensurplus – 6,7, herh.3
  - Producentensurplus berekenen, tekenen en aflezen -8,9,10,11,12, herh.4
  - Aanbieder met marktmacht verkleint de Consumentensurplus – 13, 14,15,16 en herh. 5
  - Alle leerdoelen 2.1 – integratieopdracht 17
  - 2.2 Wat levert het aanbod op** Workshop Leren en oefenen ✓
  - Oorzaken van markt falen – 18,19,20, herh.1
  - Waarom voert overheid minimum en maximum prijzen. Deze kunnen Tekenen en rekenen – 21,22,23,24,25,26 en herh. 2
  - Toezichthouder ACM bevordert marktwerking – 27,28, herh.3
  - Alle leerdoelen 2.2 – integratieopdracht 29

- Hoofdstuk 1 Markt vormen** Workshop Leren en oefenen ✓
- Rekenen
  - Examencheck
  - Oefentoets
  - Test jezelf
  - Hoofdstuk 2 Markt falen** Workshop Leren en oefenen ✓
  - Rekenen
  - Examencheck
  - Oefentoets
  - Test jezelf

Check de leerdoelen. Ik kan:

- Je kunt uitleggen welke markt vormen er zijn en van een markt van volkomen concurrentie de kenmerken noemen.
- Je kunt uitleggen hoe de prijs voor een individuele producent op een markt van volkomen concurrentie tot stand komt.
- Je kunt de maximale winst tekenen voor een producent die zijn goederen aanbiedt op de markt met volkomen concurrentie.
- Je kunt uitleggen wat een monopolie is en daarvan de kenmerken noemen.
- Je kunt de maximale winst en omzet berekenen en tekenen voor een producent in een monopoliepositie.
- Je kunt uitleggen wat prijsdiscriminatie inhoudt en onder welke voorwaarden een aanbieder prijsdiscriminatie kan toepassen.

- 1.3 Onderscheiden van de concurrent** Workshop Leren en oefenen ✓
- Kenmerken van oligopolie – 27,28,29, herh. 1
  - Grafisch en rekenkundig onderbouwing van het streven naar maximale winst van oligopolisten – 30,31,32,33 herh. 2, 3
  - Definitie Kartel en wetgeving hierover 34,35 en herh. 4
  - Alle leerdoelen 1.3 – Integratieopdracht 36
  - 1.4 Veel verschillende concurrenten** Workshop Leren en oefenen ✓
  - Kenmerken monopolistische concurrentie – 37,38,39 en herh.1
  - Opbrengsten, kosten en winst bij Monopolistische Concurrentie – 40,41,42, herh. 2
  - Definitie fusie en overname en de verschillen. – 43,44, herh. 4
  - Alle leerdoelen 1.4 – Integratieopdracht 46

Check de leerdoelen. Ik kan:

- Je kunt uitleggen wat een oligopolie is en daarvan de kenmerken noemen.
- Je kunt uitleggen op welke wijze oligopolisten streven naar maximale winst en dit grafisch en rekenkundig onderbouwen.
- Je kunt uitleggen wat een kartel is en wat voor wetgeving hiervoor bestaat.
- Je kunt uitleggen wat monopolistische concurrentie is en daarvan de kenmerken noemen.
- Je kunt de opbrengsten, kosten en winst berekenen en aflezen voor een producent die zijn goederen aanbiedt bij monopolistische concurrentie.
- Je kunt uitleggen wat een fusie en een overname is.

- 2.3 Aanbodlijn** Workshop Leren en oefenen ✓
- Sturing van markten door overheid middels accijns – 30,31,32, herh.1
  - Sturing van markten door overheid middels subsidie – 33,34,35 herh.2
  - Uitleggen waarom overheid octrooi toestaat – 36,37,38, herh. 3
  - leerdoelen 2.3 – Integratieopdracht 39
  - 2.4 De markt in evenwicht** Workshop Leren en oefenen ✓
  - Beschrijven aanbod op arbeidsmarkt en verandering door oorzaken – 40,41,42,43,44,45 herh. 1
  - Beschrijven vraag op arbeidsmarkt – 46,47,48, herh. 2
  - Werkloosheid en de oorzaken hiervan beschrijven -49,50,51,52,herh.3
  - Uitleggen hoe loon en andere arbeidsvoorwaarden tot stand komt -53,54, 55, herh. 4
  - Alle leerdoelen 2.4 – Integratieopdracht 56. 57

Check de leerdoelen. Ik kan:

- Je kunt uitleggen hoe de consumenten streven naar een maximaal consumentensurplus.
- Je kunt het consumentensurplus en producentensurplus berekenen, tekenen en aflezen.
- Je kunt uitleggen hoe producenten streven naar een maximaal producentensurplus.
- Je kunt het producentensurplus berekenen, tekenen en aflezen.
- Je kunt uitleggen hoe een aanbieder met marktmacht het consumentensurplus kan afromen.
- Je kunt uitleggen wat markt falen is en hiervoor oorzaken noemen.
- Je kunt uitleggen waarom de overheid minimum- en maximumprijzen instelt en je kunt deze tekenen en ermee rekenen.
- Je kunt uitleggen waarom de overheid toezichthouders aangesteld heeft en hoe de toezichthouder ACM marktwerking bevordert.

Check de leerdoelen. Ik kan:

- Je kunt uitleggen hoe de overheid stuurt op markten door accijnzen.
- Je kunt uitleggen hoe de overheid stuurt op markten door subsidies.
- Je kunt uitleggen waarom de overheid octrooien toestaat.
- Je kunt het aanbod op de arbeidsmarkt beschrijven en je kunt uitleggen door welke oorzaken dit aanbod kan veranderen.
- Je kunt de vraag op de arbeidsmarkt beschrijven.
- Je kunt uitleggen wat werkloosheid is en de oorzaken van het ontstaan van werkloosheid benoemen.
- Je kunt uitleggen hoe loon en andere arbeidsvoorwaarden tot stand komen.